

МИТНІ ПРАВИЛА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

CUSTOMS RULES FOR PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY IN UKRAINE

УДК 351.713:347.78

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastuct60-3>

Найденко О.Є.¹

к.е.н., доцент,
доцент кафедри митної справи
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця

Азізова К.М.²

к.е.н., доцент,
доцент кафедри митної справи
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця

Островський Д.М.³

викладач кафедри митної справи
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця

Naidenko Oleksii

Simon Kuznets Kharkiv National
University of Economics

Azizova Kateryna

Simon Kuznets Kharkiv National
University of Economics

Ostrovskiy Denys

Simon Kuznets Kharkiv National
University of Economics

У статті розглянуто проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні. Охарактеризовано місце України в рейтингах захисту прав інтелектуальної власності. Досліджено історичний аспект захисту прав інтелектуальної власності та визначено два етапи становлення та розвитку захисту прав інтелектуальної власності. Охарактеризовано розбіжності в класифікації об'єктів прав інтелектуальної власності відповідно до Цивільного та Митного кодексів України. Визначено перелік товарів, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності. Сформульовано основні функції Національного органу інтелектуальної власності, проаналізовано надходження заявок на об'єкти промислової власності за 2016–2020 роки. Охарактеризовано основні проблеми у сфері митної справи щодо захисту прав інтелектуальної власності. Наведено характеристику заходів, які здійснюють митні органи щодо товарів, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності. Розглянуто структуру реєстру об'єктів прав інтелектуальної власності. Проаналізовано показники роботи митних органів щодо захисту прав інтелектуальної власності. Запропоновано шляхи вирішення проблем захисту прав інтелектуальної власності в Україні.

Ключові слова: митні правила, інтелектуальна власність, митні органи, торговельна марка, реєстр об'єктів прав інтелектуальної власності.

В статье рассмотрены проблемы защиты прав интеллектуальной собственности в

Украине. Охарактеризованы место Украины в рейтингах защиты прав интеллектуальной собственности. Исследован исторический аспект защиты прав интеллектуальной собственности и определены два этапа становления и развития защиты прав интеллектуальной собственности. Охарактеризованы разногласия в классификации объектов прав интеллектуальной собственности в соответствии с Гражданским и Таможенным кодексами Украины. Определен перечень товаров, подозреваемых в нарушении прав интеллектуальной собственности. Сформулированы основные функции Национального органа интеллектуальной собственности, проанализированы поступления заявок на объекты промышленной собственности за 2016–2020 годы. Охарактеризованы основные проблемы в сфере таможенного дела по защите прав интеллектуальной собственности. Приведена характеристика мер, которые осуществляют таможенные органы касательно товаров, подозреваемых в нарушении прав интеллектуальной собственности. Рассмотрена структура реестра объектов прав интеллектуальной собственности. Проанализированы показатели работы таможенных органов по защите прав интеллектуальной собственности. Предложены пути решения проблем защиты прав интеллектуальной собственности в Украине.

Ключевые слова: таможенные правила, интеллектуальная собственность, таможенные органы, торговая марка, реестр объектов прав интеллектуальной собственности.

The article deals with the problems of protecting intellectual property rights in Ukraine. The place of Ukraine in the ratings of protection of intellectual property rights is characterized. The historical aspect of the protection of intellectual property rights is investigated and two stages of the formation and development of the protection of intellectual property rights are identified. The disagreements in the classification of objects of intellectual property rights in the Civil and Customs Codes of Ukraine are characterized. A list of goods suspected of violating intellectual property rights has been determined. The main functions of the National Intellectual Property Body have been formulated, the receipt of applications for industrial property objects for 2016–2020 has been analyzed and it has been established that applications for registration of trademarks constitute the largest share. The main problems in the field of customs for the protection of intellectual property rights are characterized, among which the main ones are: lack of capacity for the destruction of certain types of counterfeit products; complex and expensive procedure for the destruction of goods; high level of corruption of customs authorities (confiscated goods that violate intellectual property rights enter the market). The article describes the measures taken by the customs authorities for goods suspected of violating intellectual property rights. The structure of the register of objects of intellectual property rights is considered and it is determined that the largest share is made up of trademarks registered in Ukraine. The indicators of the work of customs authorities on the protection of intellectual property rights have been analyzed and it has been established that portable electronics were most often confiscated; toys; clothes and hats; shoes; bags and belts; Perfumes and cosmetics; wristwatch. The ways of solving the problems of intellectual property rights protection in Ukraine are proposed.

Key words: customs regulations, intellectual property, customs authorities, trade mark, register of objects of intellectual property rights.

Постановка проблеми. Захист інтелектуальної власності є важливим аспектом іміджу держави у світі. Від того, наскільки ефективним буде організація цього процесу, залежать обсяги товарообігу з різними країнами, особливо з тими, в яких виготовляються відомі брендові товари. Одними з контролюючих органів, який має контролювати

процеси ввезення чи вивезення товарів, є митні органи.

Україна потрапила до списку країн, які порушують права інтелектуальної власності та завдають цим шкоди економічним інтересам Євросоюзу. Як зазначається, у цьому переліку Україна внесена до країн другого пріоритету, що за мас-

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0638-3965>

² ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0539-5489>

³ ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7615-7774>

штабами порушень та їх наслідками поступаються лише Китаю, який посідає першу позицію. При цьому зазначається, що до пріоритетних країн не обов'язково належать держави з найбільш проблематичним станом захисту прав інтелектуальної власності, але у цих країнах порушення, що допускаються, завдають найбільшої шкоди економічним інтересам ЄС [1–4].

Україна в Міжнародному індексі ІР у 2021 році посіла 39 місце із загальним балом 39,54%. У 2020 році індекс становив 19,83% (38 місце); у 2019 році – 39 місце з показником 15,05%; у 2018 році – 37 місце з показником 14,28%; у 2017 році – 30 місце з показником 14,06%; у 2016 році – 27 місце з показником 11,55%; у 2015 році – 23 місце з показником 11,69%; у 2014 році – 16 місце з показником 11,68% [1–4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання митних правил захисту інтелектуальної власності розглядалися в наукових роботах.

О. Харченко та О. Каращук [5] зауважили, що сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон залишається важливим аспектом охорони прав інтелектуальної власності в Україні.

Н. Берлач [6] наголошує на необхідності імплементації норм європейського законодавства щодо захисту прав інтелектуальної власності.

О. Волощенко [7] наголошує на необхідності удосконалення питання кодифікації законодавства про право інтелектуальної власності, а також усунення розгалуженості та суперечливості окремих правових положень щодо охорони та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності.

М. Паладій [8] вважає, що в межах чинного законодавства щодо сфери інтелектуальної власності України основна увага приділяється реалізації функції регулювання (охорона та захист інтелектуальної власності), внаслідок чого питання нормативного забезпечення державного управління сферою інтелектуальної власності з позиції реалізації координуючих впливів на всі складові частини сфери інтелектуальної власності в інтересах інноваційного розвитку галузей народного господарства нашої країни залишаються без належної уваги.

В. Хома та О. Кошонько [9] вважають за доцільне вдосконалити чинний алгоритм дій посадових осіб митних органів щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон. Задля цього необхідно запровадити відповідні зміни до митного законодавства України, зокрема до Митного кодексу України, максимально врахувати вимоги, сформульовані в нормативно-правових актах Європейського Союзу, за допомогою яких здійснюється регулювання сфери захисту прав інтелектуальної власності.

Постановка завдання. Метою статті є характеристика митних аспектів захисту прав інтелектуальної власності та виявлення основних проблем в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Загалом виділяють два етапи становлення та розвитку захисту прав інтелектуальної власності.

Перший етап називається «англійський». На початок XIV ст. припадає становлення правової охорони результатів творчої діяльності авторського права. Першим джерелом права у цій галузі був «Статут про монополії» англійського короля Якова Стюарта, виданий у 1623 році.

Виникнення міжнародно-правових засад системи охорони прав інтелектуальної власності було започатковано у другій половині XIX ст. (табл. 1).

Другий етап називається «американський» і характеризується такими напрямками (табл. 2).

Потреба в ефективній міжнародній охороні інтелектуальної власності обумовила створення системи органів з питань охорони інтелектуальної власності. Основними елементами такої системи є Всесвітня організація інтелектуальної власності і Світова організація торгівлі.

В Україні захист прав інтелектуальної власності регламентується декількома законодавчими актами.

Згідно з нормами Цивільного кодексу України, право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законом. Право інтелектуальної власності становлять

Таблиця 1

Характеристика «англійського» етапу захисту прав інтелектуальної власності

Роки	Основні характеристики
1873 рік	В Австро-Угорській імперії проведено першу міжнародну виставку винаходів, від участі в якій відмовилися деякі країни-учасниці, що відчували недостатність правової охорони інтелектуальної власності на їх винаходи. На Віденському конгресі з проблем патентної реформи було ухвалено основні принципи патентування винаходів.
1878 рік	В Парижі на Міжнародному конгресі з промислової власності було прийнято рішення про скликання Дипломатичної конференції для обговорення проблем міжнародної охорони промислової власності.
1880 рік	Узгоджено проєкт міжнародної угоди, яку поклали в основу Паризької конвенції про охорону промислової власності.

Джерело: складено за джерелом [10]

Характеристика «американського» етапу захисту прав інтелектуальної власності

Роки	Основні характеристики
1898 рік	Філіппіни почали процес імплементації американських правових засад охорони прав інтелектуальної власності.
1946 рік	Корея ухвалила американський закон про патенти.

Джерело: складено за джерелом [10]

особисті немайнові права інтелектуальної власності та (або) майнові права інтелектуальної власності, зміст яких щодо певних об'єктів права інтелектуальної власності визначається цим Кодексом та іншим законом [11].

До об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема, належать, за Цивільним кодексом України, літературні та художні твори; комп'ютерні програми; компіляції даних (бази даних); виконання; фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення; наукові відкриття; винаходи, корисні моделі, промислові зразки; компонування напівпровідникових виробів; раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин; комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення; комерційні таємниці [11].

Згідно з Митним кодексом України, до об'єктів прав інтелектуальної власності належать об'єкти авторського права і суміжних прав, винаходи, промислові зразки, торговельні марки, географічні зазначення, сорти рослин, компонування напівпровідникових виробів [12].

Як бачимо, в двох кодексах існують розбіжності щодо класифікації об'єктів прав інтелектуальної власності, що може приводити до виникнення суперечок під час захисту прав інтелектуальної власності.

Згідно з Митним кодексом України [12], до товарів, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, належать такі:

- товари з ознаками порушення авторського права й суміжних прав, прав інтелектуальної власності на винаходи, промислові зразки, торговельні марки, географічні зазначення, сорти рослин, компонування напівпровідникових виробів, прав, що надаються за сертифікатами додаткової охорони на лікарські засоби та засоби захисту рослин;

- пристрої, продукти або компоненти, призначені, виготовлені або адаптовані головним чином для забезпечення або полегшення обходу технології, пристрою або компонента, що у звичайному режимі функціонування попереджують або обмежують дії, не дозволені правовласником авторського права і суміжних прав;

- будь-яка форма або матриця, яка спеціально призначена або адаптована для виробництва товарів, що є предметом порушення прав інтелектуальної власності.

У 2020 році було створено Національний орган інтелектуальної власності, виконання функцій якого покладено на Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) [13].

До його основних функцій належать такі [14]:

- приймання заявок на державну реєстрацію авторського права та договорів, які стосуються права автора на твір;

- приймання заявок на реєстрацію об'єктів промислової власності та проведення їх експертизи (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, географічні зазначення, компонування напівпровідникових виробів);

- видача патентів, свідоцтв;

- здійснення підготовки, атестації та реєстрації патентних повірених;

- забезпечення діяльності колегіальних органів (Апеляційної палати, Комісії щодо погодження питань про внесення позначення, що містить офіційну назву держави «Україна» до торговельної марки, Атестаційної та Апеляційної комісії);

- здійснення міжнародного співробітництва у сфері правової охорони інтелектуальної власності і представлення інтересів України із зазначених питань у Всесвітній організації інтелектуальної власності та інших міжнародних організаціях;

- виконання функцій Міжнародного пошукового органу та Органу міжнародної попередньої експертизи відповідно до Угоди зі Всесвітньою організацією інтелектуальної власності.

У 2020 р. до Укрпатенту [15] надійшло близько 3,2 тис. заявок на винаходи, майже 5,3 тис. – на корисні моделі, понад 2,0 тис. – на промислові зразки, більше 35,5 тис. – на торговельні марки (зокрема, майже 27,9 тис. заявок за національною процедурою) (табл. 3).

Найбільше заявок на винаходи надійшло від заявників з м. Київ (32,2%), Харківської (15,4%), Дніпропетровської (10,2%), Одеської (5,2%), Львівської (4,5%), Київської (4,2%), Запорізької (2,9%), Закарпатської та Івано-Франківської (по 2,8%) областей.

Частка заявок на винаходи від іноземних заявників у загальній кількості заявок становила 57,3%. Майже 87% заявок від іноземних заявників надійшло за процедурою РСТ. Найбільш активними були заявники із США (516 заявок), Німеччини (220), Швейцарії (203), Китаю (99), Великої Британії

Надходження заявок на об'єкти промислової власності

Об'єкти промислової власності	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Винаходи	4 092	4 046	3 969	3 852	3 183
Корисні моделі	9 560	9 118	9 120	8 459	5 281
Промислові зразки	2 302	2 480	3 042	2 678	2 026
Торговельні марки	35 605	37 817	38 652	42 194	35 539
– за національною процедурою	29 600	30 183	30 900	33 736	27 895
– за Мадридською системою	6 005	7 634	7 752	8 458	7 644
Географічні зазначення	—	4	3	6	2

Джерело: складено за джерелом [15]

(97), Російської Федерації (62), Люксембургу (57), Японії (56) та Франції (55). Кількість заявок, поданих заявниками країн ЄС, становила 35,3% від загальної кількості іноземних заявок.

У 2020 році надійшло майже 5,3 тис. заявок на корисні моделі, з них 95,9% надійшло від національних заявників. Іноземними заявниками подано 218 заявок, 94 з яких подано заявниками з Гонконгу, 37 – з Польщі, 17 – з Кіпру, 15 – з Російської Федерації, 14 – з Білорусі, 11 – зі Словаччини, 6 – з Китаю.

У 2020 році надійшло більше 2 тис. заявок на промислові зразки. Частка іноземних заявок у загальній кількості становила 12,9%. У звітному році найактивнішими серед іноземних заявників були заявники з Китаю (48 заявок), Данії (34), Російської Федерації (29), США (27), Великої Британії та Кіпру (по 18), Японії (17), Білорусі та Швеції (по 8).

Активність національних заявників у поданні заявок на торговельні марки зменшилась більше ніж на 20%, іноземних – зросла на 3,7%. Частка заявок від іноземних заявників становила 14,5% від загальної кількості заявок, поданих за національною процедурою. Найбільш активними серед іноземних заявників за національною процедурою були заявники із США (790 заявок), Кіпру (623 заявки), Швейцарії (423 заявки), Китаю (205 заявок), Великої Британії (196 заявок), Німеччини (152 заявки), Японії (119 заявок), Кореї (115 заявок), Індії (107 заявок).

У 2020 році до Укрпатенту надійшло 111 міжнародних заявок, що на 35% менше, ніж у попередньому році, на 26% менше, ніж у середньому за попередні роки, отже, загалом є найнижчим показником з 2016 року (табл. 4). При цьому частка заявок, поданих англійською мовою, у

загальній кількості заявок збільшилася порівняно з 2019 роком, становлячи 27%.

Однією з ключових проблем захисту прав інтелектуальної власності в Україні вважається відсутність ефективних митних процедур.

За даними Звіту [16], Україна щороку втрачає 11,5–16 млрд. грн. від контрафактної продукції, а втрати від контрабанди та порушення митних правил щороку складають 68–96 млрд. грн.

Крім того, Європейська Комісія у своєму Звіті «Про охорону та захист прав інтелектуальної власності в третіх країнах» наголосила на тому, що Україна є однією з чотирьох головних транзитних точок контрафактних товарів на ринок Європейського Союзу [17]. Так, у дослідженні наголошується на відсутності в Україні ефективних процедур і законодавчих норм щодо знищення підроблених товарів та обладнання для їхнього виробництва.

Зокрема, зазначаються такі недоліки: брак потужностей для знищення певних видів підробленої продукції (наприклад, пестицидів); спрощена процедура знищення є насправді складною, дорогою та забирає багато часу; на митниці високий рівень корупції (конфісковані товари, що порушують права інтелектуальної власності, потрапляють на ринок) [17].

В гл. 57 Митного кодексу України [12] наводяться норми щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України.

Зокрема, наводяться такі заходи, яких вживають митні органи щодо товарів, які підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності:

1) призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності;

Таблиця 4

Надходження міжнародних заявок до Укрпатенту як відомства, що їх отримує

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Усього
Кількість заявок загалом	153	131	143	170	111	709
– поданих англійською мовою	35	29	36	31	30	161
– поданих російською мовою	118	102	107	139	81	548

Джерело: складено за джерелом [15]

2) призупинення митного оформлення товарів за ініціативою митного органу;

3) знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності;

4) призупинення митного оформлення та знищення невеликих партій товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях;

5) зміна маркування на товарах та їх упаковці.

Заходи щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності не застосовуються до оригінальних товарів, тобто товарів, які були виготовлені за згодою правовласника, або товарів, виготовлених особою, належним чином уповноваженою правовласником на виробництво певної кількості товарів, у тому числі у кількості, що перевищує обумовлену кількість між цією особою і правовласником; особистих речей; товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі для власного використання і не призначені для виробничої чи іншої підприємницької діяльності, сумарна фактурна вартість та/або вага яких не перевищує обмежень.

Державна митна служба України веде реєстр об'єктів прав інтелектуальної власності [18], який станом на 6 жовтня 2021 року налічував 541 об'єкт:

- торговельна марка, яка має міжнародну реєстрацію, – 215;
- торговельна марка, зареєстрована в Україні, – 271;
- промисловий зразок, який має міжнародну реєстрацію, – 2;
- промисловий зразок, зареєстрований в Україні, – 9;
- об'єкти авторського права й суміжних прав – 43;
- винахід – 1.

Реєстрація в митному реєстрі здійснюється за вимогами Наказу Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 року № 648 [19].

В Україні постійно зростає кількість порушень митних правил, в тому числі порушень прав інтелектуальної власності.

Так, за 2020 рік працівники митниці вилучили з обігу контрафакту, заявлена вартість якого перевищує 5,5 млн. грн. [20].

Найчастіше вилучались товари за такими категоріями:

- портативна електроніка – близько 13 тис. од., заявлена вартість становить 2 млн. грн. (торговельні марки NGK, APPLE);
- іграшки – понад 107 тис. од., заявлена вартість становить 1 млн. грн. (торговельні марки HOT WHEELS, L.O.L. SURPRISE, LEGO, UEFA);
- одяг та головні убори – понад 25 тис. од., заявлена вартість становить 904 тис. грн. (торговельні марки PUMA, NIKE, ADIDAS);

– взуття – понад 10 тис. од., заявлена вартість становить 654 тис. грн. (торговельні марки NIKE, PUMA, ADIDAS);

– сумки та ремені – близько 15 тис. од., заявлена вартість становить 202 тис. грн. (торговельні марки DIOR, PUMA, NIKE);

– парфумерія та косметика – близько 29 тис. од., заявлена вартість становить 109 тис. грн. (торговельні марки CHANEL, LACOSTE);

– годинники наручні – 16 одиниць, заявлена вартість становить 32 тис. грн. (торговельна марка MICHAEL KORS).

У 2020 році кількість призупинень суттєво знизилась до 1,9 тисяч випадків, тоді як ефективність цих заходів зросла до 10%.

За результатами призупинень митного оформлення, здійснених митницями Держмитслужби протягом 2020 року, відбулося 75 випадків знищення контрафактних товарів; зафіксовано 41 випадок порушення митних правил; здійснено 3 зміни маркування.

За 12 місяців 2019 року митницями Держмитслужби було здійснено близько 7 тис. призупинень митного оформлення товарів за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, але про їх низьку ефективність свідчило те, що лише 1,3% від загальної кількості призупинень завершувались знищенням товарів та складанням протоколів про порушення митних правил.

За 2020 рік працівники Держмитслужби виявили 14 тис. порушень митних правил на суму 2,6 млрд. грн. (вартісний показник на 15% більший, ніж за аналогічний період минулого року) [21].

На розгляд до суду передано 11 тис. справ про порушення митних правил на суму майже 2,4 млрд. грн. Кількість переданих справ порівняно з 2019 роком збільшилась майже на 30%.

Зокрема, у 2020 році серед випадків порушень митних правил і контрабанди були спроба ввезення на пункті пропуску «Ужгород» мобільних телефонів, планшетів та інших пристроїв на загальну суму понад 93 млн. грн.; спроба ввезення в Одеському порту 16 т цигарок на 20 млн. грн.

Охорона та захист прав інтелектуальної власності є одними з ключових елементів Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Однак сьогодні Україна продовжує бути однією з головних транзитних точок контрабанди підроблених товарів до Європи. За оцінками Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) і Відомства з інтелектуальної власності ЄС (EUIPO), через Україну в ЄС потрапляють значні обсяги контрафактних парфумів, косметики, одягу та текстилю, дорожчостей [22].

Висновки з проведеного дослідження. Отже, система захисту прав інтелектуальної власності включає кримінальні, цивільно-правові та адміністративні процедури й засоби правового

захисту. Держава має забезпечити взаємозв'язок таких елементів задля ефективного захисту прав інтелектуальної власності та недопущення ввезення на митну територію країни контрафактної продукції. При цьому система митного контролю є тільки однією зі складових частин такого процесу, яка не може бути реалізована без нормативно-правового забезпечення та дотримання норм законодавства.

Проблемним аспектом залишається незацікавленість держави у вирішенні проблеми захисту прав інтелектуальної власності. Це підтверджується розбіжностями у законодавчих актах, відкритою торгівлею контрафактними товарами, неадекватним повною мірою норм законодавства щодо відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності.

Отже, для вирішення проблем захисту прав інтелектуальної власності в Україні пропонується вжити таких заходів:

- усунення законодавчих розбіжностей щодо захисту прав інтелектуальної власності в Україні;
- посилення митного контролю за ввезенням в Україну контрафактних товарів;
- збільшення відповідальності посадових осіб та осіб, які ввозять контрафактні товари на митну територію України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Report on the protection and enforcement of intellectual property rights in third countries. URL: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159553.pdf (дата звернення: 05.08.2021).
2. WIPO IP Statistics Data Center URL: <https://www3.wipo.int/ipstats/keyindex.htm> (дата звернення: 05.08.2021).
3. U.S. Chamber International IP Index. URL: <https://www.theglobalipcenter.com/ipindex2020> (дата звернення: 05.08.2021).
4. International IP Index. URL: <https://www.valuein-genuity.com/ip-index> (дата звернення: 05.08.2021).
5. Харченко О., Карашук О. Захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С. 214–217.
6. Берлач Н., Филь С. Сутність митної діяльності, спрямованої на сприяння захисту прав інтелектуальної власності в Україні. *Наука і правоохорона*. 2017. № 1. С. 20–27.
7. Волощенко О. Новелізація законодавства інтелектуальної власності в умовах євроінтеграційної політики України: проблеми теорії і практики. *Підприємство, господарство і право*. 2020. № 4. С.17–21.
8. Паладій М. Проблеми нормативно-правового забезпечення функціонування сфери інтелектуальної власності України. *Проблеми адміністрування: теорія та практика*. 2011. № 2 (6). С. 31–36.
9. Хома В., Кошонько О. Шляхи вдосконалення організаційно-правового механізму протидії порушенням митних правил щодо об'єктів права інтелектуальної власності. *Право і суспільство*. 2018. № 5. Ч. 2. С. 147–152.
10. Запобігання митним правопорушенням: охорона і захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні України : монографія / за заг. ред. П. Пашка. Ірпінь ; Хмельницький : ФОП Стрихар А., 2017. 323 с.
11. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 05.08.2021).
12. Митний кодекс України : Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495- VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 05.08.2021).
13. Про Національний орган інтелектуальної власності : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 жовтня 2020 року № 1267-р / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1267-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 05.08.2021).
14. Про внесення змін до деяких законів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності : Закон України від 16 червня 2020 року № 703-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703-20#Text> (дата звернення: 05.08.2021).
15. Річний Звіт Національного органу інтелектуальної власності за 2020 рік. URL: <https://ukrpatent.org/atachs/zvit-ukr-2020-1.pdf> (дата звернення: 05.08.2021).
16. Порівняльний аналіз фіскального ефекту від застосування інструментів ухилення/уникнення оподаткування в Україні: нові виклики. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uploads/assets/files/2019/Pdf/Analizshem-2019-FINAL.pdf> (дата звернення: 05.08.2021).
17. COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT. Report on the protection and enforcement of intellectual property rights in third countries. URL: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159553.pdf (дата звернення: 05.08.2021).
18. Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону. URL: <https://cabinet.customs.gov.ua/ipr/reg/overview> (дата звернення: 05.08.2021).
19. Про затвердження Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону : Наказ Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 року № 648 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1034-12#n20> (дата звернення: 05.08.2021).
20. За 2020 рік працівники митниці вилучили з обігу контрафакту, заявлена вартість якого перевищує 5,5 млн. грн. URL: <https://portal-staging.customs.net.ua/news/zagalne-20/post/za-2020-rik-pratsivniki-mitnitsi-viluchili-z-obigu-kontrafaktu-zaiavlena-vartistiakogo-perevishchuie-55-mln-grn-293> (дата звернення: 05.08.2021).
21. За 2020 рік працівники Держмитслужби виявили порушень митних правил на 2,6 млрд. грн. URL: <https://portal-staging.customs.net.ua/news/zagalne-20/post/za-2020-rik-pratsivniki-derzhmitsluzhbi-viiaviliporushen-mitnikh-pravil-na-26-mlrd-grn-296> (дата звернення: 05.08.2021).

22. Виконання Україною зобов'язань щодо реформування захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні : аналітична записка. URL: http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/IER/2019/IPR_Policy_Brief_TFD.pdf (дата звернення: 05.08.2021).

REFERENCES:

1. Report on the protection and enforcement of intellectual property rights in third countries (2021). Available at: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159553.pdf (accessed 05 August 2021).

2. WIPO IP Statistics Data Center (2021). Available at: <https://www3.wipo.int/ipstats/keyindex.htm> (accessed 05 August 2021).

3. U.S. Chamber International IP Index (2021). Available at: <https://www.theglobalipcenter.com/ipindex2020> (accessed 05 August 2021).

4. International IP Index (2021). Available at: <https://www.valueingenuity.com/ip-index> (accessed 05 August 2021).

5. Kharchenko O., Karashchuk O. (2020) Zakhyst prav intelektual'noyi vlasnosti na mytnomu kordonі [Protection of intellectual property rights at the customs border]. *Porivnyal'no-analitychne parvo*, no. 1, pp. 214–217.

6. Berlach N., Fyl S. (2017) Sutnist' mytnoyi diyal'nosti, spryamovanoyi na spryannya zakhystu prav intelektual'noyi vlasnosti v Ukrayini [The essence of customs activity aimed at promoting the protection of intellectual property rights in Ukraine]. *Nauka i pravookhorona*, no. 1, pp. 20–27.

7. Voloshchenko O. (2020) Novelizatsiya zakonodavstva intelektual'noyi vlasnosti v umovakh yevrointehratsiyanoi polityky Ukrayiny: problemy teorii i praktyky [Novelization of intellectual property legislation in the conditions of European integration policy of Ukraine: problems of theory and practice]. *Pidpryyemnytstvo, hosp-vo i parvo*, no. 4, pp. 17–21.

8. Paladiy M. (2011) Problemy normatyvno-pravovoho zabezpechennya funktsionuvannya sfery intelektual'noyi vlasnosti Ukrayiny [Problems of normative-legal maintenance of functioning of sphere of intellectual property of Ukraine]. *Problemy administruvannya: teoriya ta praktyka*, no. 2 (6), pp. 31–36.

9. Khoma V., Koshon'ko O. (2018) Shlyakhy vdoskonalennya orhanizatsiyno-pravovoho mekhanizmu protydiy porushennyam mytnykh pravyl shchodo ob'yektiv prava intelektual'noyi vlasnosti [Ways to improve the organizational and legal mechanism for counteracting violations of customs rules on objects of intellectual property law]. *Pravo i suspil'stvo*, no. 5, ch. 2, pp. 147–152.

10. Pashko P. (2017). Zapobihannya mytnym pravoporushennyam: okhorona i zakhyst prav intelektual'noyi vlasnosti na mytnomu kordonі Ukrayiny [Prevention of customs offenses: protection and protection of intellectual property rights at the customs border of Ukraine] *Irpyn' – Khmel'nyts'kyy*. (in Ukrainian)

11. Verkhovna Rada Ukrainy (2003). Tsyvil'nyy kodeks Ukrayiny [Civil Code of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (accessed 05 August 2021).

12. Verkhovna Rada Ukrainy (2012). Mytnyy kodeks Ukrayiny [Customs Code of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (accessed 05 August 2021).

13. Kabinet Ministriv Ukrayiny (2020). Pro Natsional'nyy orhan intelektual'noyi vlasnosti [About the National Intellectual Property Authority]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1267-2020-%D1%80#Text> (accessed 05 August 2021).

14. Verkhovna Rada Ukrainy (2020). Pro vnesennya zmin do deyakykh zakoniv Ukrayiny shchodo stvorennya natsional'noho orhanu intelektual'noyi vlasnosti [On Amendments to Certain Laws of Ukraine Concerning the Establishment of a National Intellectual Property Authority]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703-20#Text> (accessed 05 August 2021).

15. Natsionalnyy orhan intelektual'noyi vlasnosti (2020). Richnyy Zvit za 2020 rik [Annual Report for 2020]. Available at: <https://ukrpatent.org/atachs/zvit-ukr-2020-1.pdf> (accessed 05 August 2021).

16. Porivnyal'nyy analiz fiskal'noho efektu vid zastosuvannya instrumentiv ukhlyennya/unyknennya opodatkuvannya v Ukrayini: novi vyklyky (2019) [Comparative analysis of the fiscal effect of the use of tax evasion/avoidance instruments in Ukraine: new challenges]. Available at: <http://www.visnuk.com.ua/uploads/assets/files/2019/Pdf/Analiz-shem-2019-FINAL.pdf> (accessed 05 August 2021).

17. COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT. Report on the protection and enforcement of intellectual property rights in third countries (2021). Available at: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159553.pdf (accessed 05 August 2021).

18. Derzhavna mytna sluzhba Ukrayiny (2021). Mytnyy reyestr ob'yektiv prava intelektual'noyi vlasnosti, yaki okhoronyayut'sya vidpovidno do zakonu [Customs register of intellectual property rights, which are protected in accordance with the law]. Available at: <https://cabinet.customs.gov.ua/ipr/reg/overview> (accessed 05 August 2021).

19. Ministerstvo finansiv Ukrayiny (2012). Pro zatverdzhennya Poryadku reyestratsiyi u mytnomu reyestri obyektiv prava intelektual'noyi vlasnosti, yaki okhoronyayutsya vidpovidno do zakonu [On approval of the Procedure for registration in the customs register of intellectual property rights, which are protected in accordance with the law]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1034-12#n20> (accessed 05 August 2021).

20. Derzhavna mytna sluzhba Ukrayiny (2020). Za 2020 rik pratsivnyky mytnytsi vyluchyly z obihu kontrafaktu, zayavlena vartist' yakoho perevyschuye 5.5 mln. hrn. [In 2020, customs officers withdrew from circulation counterfeit goods, the declared value of which exceeds UAH 5.5 million]. Available at: <https://portal-staging.customs.net.ua/news/zagalne-20/post/za-2020-rik-pratsivniki-mitnitsi-viluchili-z-obigu-kontrafaktu-zaiavlena-vartist-iakogo-perevishchuie-55-mln-grn-293> (accessed 05 August 2021).

21. Derzhavna mytna sluzhba Ukrayiny (2020). Za 2020 rik pratsivnyky Derzhmyt-sluzhby vyyavyly porushen' mytnykh pravyl na 2.6 mlrd. hrn. [In 2020, employees of the State Customs Service found violations of customs regulations by UAH 2.6 billion]. Avail-

able at: <https://portal-staging.customs.net.ua/news/zagalne-20/post/za-2020-rik-pratsivniki-derzhmitsluzhbi-viiavili-porushen-mitnikh-pravil-na-26-mlrd-grn-296> (accessed 05 August 2021).

22. Analychna zapyska "Vykonannya Ukrainoyu zobov'yazan' shchodo reformuvannya zakhystu prav

intelektual'noyi vlasnosti na mytnomu kordoni" (2019). [Analytical note "Fulfillment of Ukraine's obligations to reform the protection of intellectual property rights at the customs border"]. Available at: http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/IER/2019/IPR_Policy_Brief_TFD.pdf (accessed 05 August 2021).